

MUZICĂ LA BUDAPESTA, DE SĂRBĂTORI (I) – CONCERTE

(Costin Popa – 6 ianuarie 2016)

Spre deosebire de instituțiile muzicale din țara noastră, cele din capitala Ungariei nu-și întrerup stagiunile în perioada dintre Crăciun și Anul Nou, ci le continuă aproape seară de seară cu spectacole și concerte. Sălile sunt pline și oferă melomanilor programe bogate.

Concert Surpriză de Crăciun

Budapest Festival Orchestra
la Academia Franz Liszt
(Foto Ákos Stiller)

A fost genericul sub care Academia de Muzică Franz Liszt, fondată în 1875, a propus o serată „secretă” ca desfășurare. Chiar așa răspundeau plasatoarele cărora li se solicitau programele de sală, adaugând că le vor distribui la... sfârșit. De pe afiș se știa doar că Budapest Festival Orchestra va fi dirijată de Iván Fischer. Pentru cei care cunoșteau limba maghiară a fost simplu, întrucât șeful de orchestră a prezentat succint piesele. Ceilalți, urmau să le recunoască în măsura în care le erau familiare.

În Marea Sală din actualul sediu construit în 1907 și decorat mirific în stil Art Nouveau, sonoritatea este impresionantă ca reverberație naturală, ca asamblări și detalii. Sunetul este pe cât de somptuos, pe atât de rafinat. Armonicile nu se pierd, ci învâluie auditoriul într-o mantilă de bucurie acustică răscolitoare. Senzațiile create sunt de divină profunzime.

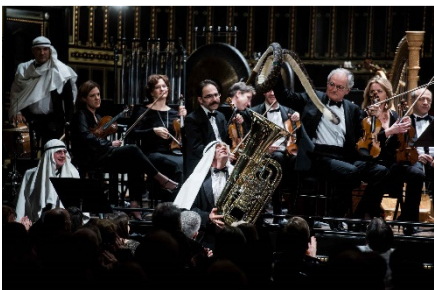
Programul a avut o succedare cel puțin inedită, în care eclectismul a dominat, atât ca perioade componistice, cât și ca mod specific de exprimare.

În deschidere, Róbert Stürzenbaum a interpretat Partea a III-a din Concertul pentru trombon și orchestră al compozitorului danez Launy Gröndahl (1886-1960). A urmat Partea a II-a a Concertului de vioară în Mi major BWV 1042 de Bach, vioara solistă (Noémi Molnár) fiind însoțită de un cvintet de coarde și de clavecin. Din creația compozitorului japonez Minoru Miki (1930-2011), Boglárka Fábry a interpretat la marimbafon piesa Marimba Spiritual, în acompaniamentul percutioniștilor Lászlá Herboly, István Kurcsák și Gábor Pusztal.

Elanul romantic a venit prin Simfonia Manfred, op.115 de Schumann, viguros pusă în pagină de dirijor, cu o energie care a revelat și asprimi în compartimentul „cordarilor”.

Și a venit finalul primei părți, se pare, ales anterior de public, dacă traducem cu Google fluturașul de sală distribuit la ieșire. Cert este că baritonul grec Tassis Christoyannis, un nume de notabilă circulație în lumea lirică internațională, și-a interpretat propriile compoziții, un ciclu de opt lieduri pe versurile americanului E. E. Cummings (1894-1962). O tematică diversă pe care Christoyannis a servit-o într-o scriitură post-romantică, propice pentru punerea în valoare a propriilor calități, căldură și generozitate vocală. Supratitrarea fiind numai în limba maghiară, m-am bucurat să primesc prin intermediul Biroului de Presă al Academiei textele originale ale poemelor lui

Cummings. Sunt versuri de dragoste, despre adâncurile trăirii și filosofia credinței, cărora le-aș dăruia un generic inspirat din ultimul lied, „I thank You God for this amazing day”. Muzica lui Christoyannis merge între sensibil și impulsiv.

CARAVAN de Duke Ellington
(Foto Ákos Stiller)

Pentru debutul părții secunde, a fost ales un Menuet mozartian pentru flaut (Borbála Szöke) și corn (Zoltán Szöke), artiști care au interpretat și Mattinata de Leoncavallo. A urmat o incursiune în jazz, „Caravan” de Duke Ellington, datorată muzicienilor Mihály Bazsinka (saxofon), József Bazsinka (tuba) – fiu și tată, precum și lui László Herboly (percuție). Ritmurile și titlul au inspirat o costumație arabă a performerilor.

„Cântecele populare” de Luciano Berio (1925-2003), dedicate folclorului din diverse colțuri ale lumii, au fost tălmăcite cu microfon, în limbile engleză, franceză, italiană, armeană și azeră, de muzicala soprană Nora Fischer.

Iván Fischer
(Foto Ákos Stiller)

Finalul a încoronat serata prin Partea a VI-a, „Langsam–Ruhevoll–Empfunden”, în Re major, din Simfonia nr.3 de Mahler, o viziune străbătută de pace și tihnă, străpunsă contrastant doar de culminațiile copleșitoare în tutti, ce au dat monumentalitate discursului melodic. Tempourile lui Iván Fischer, calme și liniștite, au revelat o orchestră bine sudată și, spre deosebire de pagina schumanniană, înzestrată cu culoare de sunet învăluitoare.

Comuniunea dintre dirijor și Budapest Festival Orchestra a fost de mare complexitate și calitate.

În prima zi a anului, „Creațiunea” de Haydn

2015 a marcat aniversarea unui deceniu de la construirea pe malul stâng al Dunării, lângă podul Rákóczi a Palatului Artelor, a unui complex cultural în care elementul central este Sala Națională de Concerte „Béla Bartók”. Un auditorium modern de aproape 2000 de locuri pe scaune și în picioare, având lemnul ca principal material ce îi conferă calități acustice suverane.

Adam Fischer, David Szigetvari
(Foto Műpa Budapest, Kotschy Gábor)

Drept Concert de Anul Nou, a găzduit interpretarea Oratoriului „Creațiunea”, Hob. XXI:2, de Haydn de către Austro-Hungarian Haydn Philharmonic, Corul Operei de Stat din Viena (pregătit de Thomas Lang) și soliștii Mária Celeng (soprană), Dávid Szigetvári (tenor), Florian Boesch (bariton), toți sub conducerea renumitului dirijor Ádám Fischer, fratele mai mare al lui Iván Fischer.

A fost o serată de inspirație clasică în care capodopera haydniană ce descrie Geneza, sfârșind cu întâlnirea din Grădina Edenului dintre Adam și Eva, a avut o desfășurare străbătută de un puternic conduct dramaturgic ce a înveșmântat muzica. Prezentarea scenică ar fi fost chiar nimerită, în condițiile în care s-a simțit teatralizarea. A fost meritul expresivei baghete, a tuturor participanților la actul artistic.

Adam Fischer, Maria
Celeng, David Szigetvari
(Foto Müpa Budapest, Kotschy
Gábor)

Baritonul Boesch s-a dovedit un maestru al accentuării cuvântului, de la expansivități pline de decizie la subtilități în vocalizări moi, în mezzavoce, catifelate, mătăsoase. Modelările sonore, atitudinile, au fost continue. Tânăra soprană Celeng a cântat cu inflexiuni nuanțate, rafinat, până la pianissimele eterate, grațioase. Tot atât de tânărul tenor lejer Szigetvári a expus sunete angelice, cu linie vocală fluidă și rostire de înaltă știință a recitativelor. Trei cântăreți de clasă, stăpâni ai unei solide culturi stilistice.

Austro-Hungarian Haydn Philharmonic, fondată în 1987 la inițiativa lui Ádám Fischer, care îi este director de onoare, și-a demonstrat apetența în lectura celebrului opus al compozitorului al cărui nume îl poartă, a cântat cu sunet păstos și omogen, cu colaborări echidistante între partide. Simbioza cu faimosul ansamblu coral a fost perfectă, acesta aplicând în teritoriul oratorial experiența dobândită în domeniul operei, prin dicțiunea impecabilă, elocventă.

De remarcat este că înaintea Concertului de Anul Nou, de seară, la ora 16 s-a cântat o versiune redusă a Oratoriului „Creațiunea”, destinată copiilor de vârste între 10 și 14 ani, comentată și, bineînțeles, dirijată de maestrul Ádám Fischer.